

вісник Чернівецького університету. Серія: Германська філологія. – Чернівці, 1996. – Вип. I. – С. 25-28.

8. Покровська О.А. Аббревіатури як одиниці ринкової терміносфери // ВестникХарьков. политех. ун-та. – Х., 1994. – Вып. I., №19. – С. 232-236.

9. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). - К.: Либідь, 2002. – 576 с.

10.<http://www.urbandictionary.com/>

З. КУДЕЛЬКО

ПУТИ РАЗВИТИЯ ТЕРМИНОСИСТЕМЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Статья анализирует современный этап развития терминологии международных отношений, пути ее развития, рассмотрены некоторые модели строения терминов данного профессионального подязыка, интернационализацию данной терминосистемы.

Ключевые слова: термінологія міжнародних відносин, словообразовательная модель, аббревіатура, интернационализация, неологизм, метонимия, метафора.

Z. KUDELKO

SOME WAYS OF DEVELOPMENT OF TERMINOLOGY OF INTERNATIONAL RELATIONS IN THE CURRENT STAGE

The article highlights modern stage of terminology of international relations, ways of its development, analyses some models of term formation in shaping of the term system of this professional sublanguage, internationalizing of this terminology.

Keywords: terminology of international relations, word formation model, abbreviation, internationalizing, neologism, metonymy, metaphor.

УДК 811.11'25+82-84

Катерина ЛАБАЙ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФАУСТІВСЬКОГО СЮЖЕТУ В РОМАНІ КРІСТОФЕРА ФАУЛЕРА «СПАНКІ»

У статті проаналізовано роман Крістофера Фаулера «Спанкі», який на сюжетно-образному рівні має орієнтири на трагедію Йоганна Гете «Фауст», ускладнюючи фаустівські колізії мотивом контакту з позаземним розумом.

Ключові слова: трансформація, традиція, мотив угоди диявола з людиною.

Постановка проблеми та її зв'язок із найважливішими науковими та практичними завданнями. У данній статті аналізуються образи Спанкі як представника інфернальних сил та Мартіна – людини, яка, погодившись на контакт, продовжила одвічне протистояння в рамках фаустівського сюжету.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття. При написанні статті ми орієнтувалися на дослідження А.Є. Нямцу, у яких започатковано аналіз фаустівського сюжету у фантастиці ХХ століття.

Як зауважує А.Є. Нямцу : «Саме опір людини чужій волі стає, як правило, причиною, яка не дозволяє інопланетянам підкорити (завоювати, колонізувати) Землю» (переклад мій – К.Л.) [9, с. 155]. Переносячи дане твердження в площину роману, можна відзначити, що головний герой намагається боротися не тільки з конкретним одним даемоном, а й, здолавши його, допомагає іншим стражденим, що зіткнулися з такою ж проблемою. Договори, скріплені з представниками інших цивілізацій, носять здебільшого локальний характер, впливаючи на долю однієї людини. Відмінною рисою, резидента іншої цивілізації є модифікація свого образу під образ диявола, що є більш сприятливим для людини, яка прагне від такого союзу реалізації своїх бажань.

Мета дослідження – окреслити трансформацію образів та умов договору між людиною та дияволом на прикладі роману К. Фаулера «Спанкі».

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Англійський письменник Крістофер Фаулер у романі «Спанкі» (1994) звертається до популярної теми договору між людиною та дияволом у сучасному світі.

«Усе це напевно траплялося й раніше, буде траплятися й надалі. Але цього разу це трапилося в Лондоні, причому з простим і звичайним смертним» (переклад мій – К.Л.) [12, с. 7]. У ролі спокусника виступає даємон Спанкі (він же Спансіалозофус Лакрімоза). Даємон – тілесна сутність, наділена надприродними силами й можливостями, яку ніхто, крім Мартіна, не бачить. Перед ним же він з'являється у вигляді молодого чоловіка, зовні схожого на нього, який пропонує кар'єрне зростання і достаток: «Існують тисячі інших людей, які з радістю скористаються можливістю в корені змінити власне життя й реалізувати таємні мрії. Я здатен перенести тебе крізь безодню зоряного світу й занурити в льодовий морок Всесвіту. Я можу наділити твій розум здатністю осягати гармонію навколишнього світу, а тілу дарувати вічну насолоду» (переклад мій – К.Л.) [12, с. 34].

Оповідання ведеться з вуст самого Мартіна, додаючи даній історії драматизм, ілюструючи бачення одного з учасників пакту, що вступає у світоглядний конфлікт не тільки із собою, але й із зовнішніми подразниками. Спанкі стає його другом і поступово допомагає виконувати бажання й змінити мирське життя. Проводячи паралелі з Фаустом Гете, слід зазначити, що він був зацікавлений пошуком відповідей на питання про сенс життя, на відміну від Мартіна, чиє життя було занадто мізерне, щоб порівнювати з величним попередником. Даємон-спокусник і є тим, хто наповнює життя головного героя новими фарбами, переводячи його на новий щабель розвитку не тільки в матеріальному плані, але й в особистісному. Починаючи працювати з Мартіном, даємон модернізує зовнішній вигляд, дає консультації в техніці спілкування з жінками, наділяє його спортивною майстерністю гри у сквош. В оточенні Мартіна у кількох людей відбуваються неочікувані негативні зміни в житті, на відміну від їх більш успішного товариша, що перебуває в новій шикарній квартирі, з подругою, на зльоті кар'єри й щасливою сім'єю на додачу.

По мірі розвитку сюжету, Мартін розуміє, що його антагоніст переслідує зовсім іншу мету – йому необхідне тіло як вмістилище його сутності, і смертний при цьому повинен дати добровільну згоду.

Як зазначає А.Є. Нямцу, про тему контакту в монографії «Поетика сучасної фантастики. Частина І»: «...герої борються не за

збереження свого біологічного тіла, а за право залишатися Людьми, тобто істотами духовними» (переклад мій – К.Л.) [9, с. 166]. Земне життя Спанкі тривало сімдесят років і тепер у нього всього сім днів, щоб знайти нове: у Мартіна є доба, щоб добровільно здатися або зробити спробу протриматися до закінчення строку. Після щиросердечних страждань Мартін починає гру проти свого колишнього приятеля. Приймаючи допомогу від створіння, Мартін, що на початку роману перебуває в кризі й поглинений проблемами своєї особистості, піддається випробуванню, адже даємон – це свого роду «друге я», що живе в кожній людині.

Мартін Росс проходить шлях становлення й дорослішання, при цьому залишаючись людиною, хоча й наражаючи інших на небезпеку. Випробуваний, маючи під рукою всі необхідні йому матеріальні блага, платить занадто високу ціну за них: у вигляді болю, смерті і каліцтва своїх близьких, а також божевілля, що його опановує. Перебуваючи у розпачливій боротьбі, захищаючи свою сім'ю, друзів від смертельних дій даємона, Мартін запобігає спробам увійти у своє тіло й заволодіти своєю волею. Даємон не може увійти без запрошення, але галюцинації, якими мучить Спанкі, одержимий бажанням отримати необхідне йому тіло, знаходять занадто реальні контури, а вбивства людей, що відбуваються із завидною регулярністю, є саме тим стимулом, який мотивує до протидії оволодінню.

Одним із засобів розплати за небажання надати своє тіло й подавити свою волю – це усвідомлення того, що Спанкі вбиває його близьких у подобі самого Мартіна. Це є одним з підтверджень того, що даємон є концентрацією всього, що є негативного в Мартіна й прийшло до нього тільки через підсвідомі бажання його самого. Автор натякає на нерозривний зв'язок між людиною та даємоном, що підкріплюється вмінням Спанкі читати думки свого підопічного. Потенційним тріумфатором у створеній ситуації виступає Спанкі, застосовуючи примус, маніпулюючи людською психікою. Перемога в онтологічному двобої між зацікавленим даємоном і людиною одержала світоглядну орієнтацію й складну морально-психологічну спрямованість.

У романі «Спанкі» автор ілюструє взаємозалежність життєвих орієнтирів героя зі стражданнями, які йому доводиться пережити: він міг би піддатися на вмовляння свого більш розвиненого

приятеля, але тоді б сутність його особистості призвела б до занепаду, яка скорилася, ставши пасивною. Протиставляючись речам і явищам, які вище його розуміння, Мартін насамперед бореться із собою, розуміючи, що саме він повинен не допустити можливість повторення даної ситуації насилля.

У літературі ХХ століття, насиченого переломними історичними катаклізмами, актуалізується проблема моральної самооцінки особистості, вибору героя, який перебуває в екстремальній ситуації (прийняття угоди з дияволом, протистояння йому). Проявляються позитивні й негативні якості, її бажання та здатність відстояти своє право бути вільною людиною.

У повісті української письменниці Оксани Забужко «Інопланетянка» (1992) також порушується фаустівська проблематика. До героїні Ради Д. у період творчої кризи приходять Посланець, що пропонує їй, на відміну від Спанкі К. Фаулера, свободу. Рада не може досягнути образ Посланця, задаючись питанням: «У класичній літературі це називалося якось інакше < ... > Двійник? Чорт Івана Карамазова? Чи той, що купив душу Андріяна Леверкюна? Знаєш, я давно ставила собі питання – чи продалася б я на таких умовах, як ото Леверкюн. За гарантовану здатність творити шедеври» [2, с. 172].

Засвоюючи традиції класика німецької літератури, автор повісті «Інопланетянка» демонструє особистість, що перебуває в болісному пошуку себе. Цей період життя співвідноситься з фаустівською спустошеністю, що передувала зустрічі з Духом землі. На відміну від Мефістофеля Гете, Посланець не є інфернальною фігурою: «Я не чорт, як ти собі його уявляєш. І не архангел, хоча міг би ним бути, – якби ти була віруюча. Тут усе залежить від тебе» [2, с. 173].

У повісті простежується натяк на можливі самотубні дії художника, що випробовує екзистенціальну кризу свого буття, адже Раді Д. пропонується: «Перестати бути земною жінкою. Вийти з-під тяжіння силових ліній долі. < ... > І перейти до іншого стану» [2, с.224]. У Гете ми вже із самого початку бачимо старого й глибоко розчарованого Фауста в робочому кабінеті, що переживає глибоку кризу через обмежений рівень своїх знань. Обмеженість знань, неможливість глибше пізнати хвилюючі теми, які спонукають до подальшого контакту з дияволом. Саме в той час –

час його духовної кризи – з'являється Мефістофель, тоді ж зустріч Ради Д. з Посланцем надає поштовх у творчому русі, стимулюючи до написання нового твору.

Трансформуючи культурну спадщину минулого, письменники прагнуть крізь призму осмислення причин трагедії сучасної особистості проілюструвати глибинні зв'язки віддалених один від одної епох. Оксана Забужко і Крістофер Фаулер у своїх творах звертаються до теми внутрішнього конфлікту людини.

Давши згоду на умови Спанкі, головний герой стає на шлях протистояння, де його духовний ріст і метаморфози приводять до пізнання себе. Не бажаючи коритися, Мартін намагається аналізувати свої дії, переходить на інший рівень значеннєвого функціонування. Конфронтація Спанкі й Мартіна відбувається вночі, що надає маніпуляціям над людиною відтінок таємничості.

Мотив двійництва, який уособлюється в бажанні витіснення з життєвої арени, спостерігається у творі Ганса Гейнца Еверса «Студент з Праги» (1913), у якому Болдуїн підписує контракт з дияволом, отримуючи при цьому фінансовий добробут в обмін на дзеркальне відображення. Після угоди, відображення починає жити своїм життям, вторгаючись в оточення самого Болдуїна, що приносить йому неприємності і смерть.

Слід зазначити, що фінал роману «Спанкі» не дає однозначної відповіді на становище Мартіна. Композиційно-семантична побудова роману спонукає до домислювання, що відбулося з головним героєм. Крістофер Фаулер неоднозначний у своєму трактуванні ситуації зі Спанкі, вносить деякі суперечності: «Обмацавши подумки власне тіло, я не виявив у ньому ніяких ознак присутності Спанкі. Не було нікого – тільки я сам» (переклад мій – К.Л.) [12, с. 467], при цьому закінчує роман словами: «Адже Спанкі завжди із мною» (переклад мій – К.Л.) [12, с. 475]. У трактуванні Крістофера Фаулера Спанкі стає одержимим людським тілом, поставивши задоволення своїх інтересів вище ціни людських життів. Видозміна образу диявола пояснюється так само й тим, що в сучасних обставинах він перестає бути символом, а переходить у простір психологічного сприйняття Зла й Добра. Прогресуюче загарбництво Спанкі й відповідно використання елементів хаосу й руйнівної сили в навколишній світ змінює умови угоди. Його ество вже не може контролюватися ним, адже часу для знаходження

нової оболонки занадто мало: «Я ж хотів відчутності. Тіла. Лінійності існування. Я зволів відродитися в людському вигляді. Поки мої брати намагалися змінити світ зовнішньою, духовною силою, я усвідомив, що вплинути на майбутнє можна лише працюючи зсередини людини. Підкоривши її собі – якщо буде потрібно, і грубою силою» (переклад мій – К.Л.) [12, с. 189]. Видозміна образу Спанкі протягом дії роману, а також його ставлення до свого приятеля дозволяє проілюструвати його двояку натуру. Психологізм даного сюжету також збільшується наявністю в романі мотиву двійника: у відносинах пари «даємон – людина» присутнє також суперництво двох зовні схожих («і ростом і статурою» (переклад мій – К.Л.) [12; с. 27]) іпостасей. У романі показана онтологічна проблематика – моральний вибір особистості в екзистенціальних обставинах.

Мартін перебував на низькому рівні пізнання світу, він ховався від труднощів і радощів, що його завжди оточували – поштовх для подолання цього застою й була зустріч із даємоном, який, скориставшись ситуацією, прирік ледь зміцнілий розум не тільки на угоду, але на потенційну смерть власної особистості.

Категоричне небажання Спанкі бути духовною сутністю гальмує його розвиток, тому він поводить асоціально, наражаючи на ризик кожного, хто прийме його умови. Спанкі стає уособленням жорстокості, безпринципності, моральні аспекти дій його не хвилюють.

У черговій варіації мотиву угоди диявола з людиною, письменник ілюструє особистість, що змогла утягнутися у світ власних ілюзій, а потім розпрощатися з ними назавжди, при цьому не зупинившись перед погрозою моральної смерті в живому тілі. Саме це і є визначаючим моментом – поведінка особистості, що виявилася один на один із жорстокістю, що могла призвести за собою деградацію особистості Мартіна, а також слугувати Спанкі своїм тілом. Перша ілюзія Мартіна в тому, що він не розгледів біля себе Спанкі, який був хитрим і безжалісним стратегом. Його розрахунки вплинули на облаштування нового життя Мартіна, але при цьому й стали причиною його митарств і щиросердечного потрясіння. Мета Спанкі – роздобути згоду свого підопічного на підпорядкування своєї волі – стає початком Мартінових нічних кошмарів і галюцинацій. Щоб вижити один одного, даємон і

людина, починають протистояння, підсилюючи наближення смерті або підкорення. Мартіну було важко зробити крок назустріч новому життю, його лякав і водночас інтригував таємничий незнайомиць. Він міг би zostатися у своєму світі, залишивши все як є, але спрага до життя призвела як до приємних митей, так і до кривавої низки смертей. Опинившись у конфлікті зі Спанкі, Мартін встає перед дилемою вибору. Виникає можливість альтернативної дії, що призводить до керування подіями в тому або іншому векторі.

Спанкі є тим каталізатором, що витягає Мартіна з вакууму подій, переносючи його в самий центр активного життя. Хоч К. Фаулер і показує, що Мартіна все-таки вважали психічно неповноцінним після протистояння з невидимим для інших опонентом, він ілюструється як особистість, що змогла перемогти внутрішній конфлікт не тільки зі Спанкі, але й із самим собою: «Ні на мить не послабляючи пильності, я шукаю інші самотні душі, одержимі дияволами. Впізнати їх легко, і тоді я можу розповісти їм, як урятуватися. Я вчу їх діяти, поки вони ще не втратили власної волі» (переклад мій – К.Л.) [12, с. 473].

Спанкі, досягнувши бажаного, перестає контролювати ситуацію, тим самим з переможця перетворюється на переможеного. Мартін у свою чергу стає заручником цієї ситуації: від убивства Спанкі у своєму тілі, може вмерти й сам власник цього тіла.

К. Фаулер прирікає свого героя на участь у життєвоважливих ситуаціях, де буде видно, яку сторону обере головний герой – Зла або Добра. Адже незважаючи на спроби морального тиску на Мартіна, Спанкі в остаточному підсумку виявився в програші, тому що фізичне прийняття його у своє тіло не означало підпорядкування йому у всьому – людський дух продовжував боротися за можливість жити.

Пасивна позиція Мартіна призводить до ситуації, коли йому просто необхідний поштовх. Саме в період цієї духовної кризи й з'являється Спанкі. Багато відчув Росс, перебуваючи під заступництвом дамона, але ще більше довелося пережити, вийшовши з під цієї опіки й борючись із нею.

Роман Крістофера Фаулера «Спанкі» актуалізував питання відносно проблеми боротьби Добра й Зла не тільки в душі людини,

але й у її вчинках і проявах своєї позиції. Звертання автора до образу даемона, є відсиланням до літературних демонічних попередників, які укладали договір зі смертним, сподіваючись роздобути жадану душу. Як підкреслює А.С. Нямцу, у «Російській фаустіані»: «У Гете союз з дияволом носить характер спорумазання, сутність якого полягає в прагненні визначити призначення людини та її місце в навколишньому світі» (переклад мій – К.Л.) [8, с. 130]. ХХ століття по-іншому видозмінює й впливає на образ демонічної істоти: Спанкі до певного моменту позиціонується як позитивний герой, наставник, що допомагає розкриватися своєму підопічному.

Образ даемона протягом роману видозмінюється, поступово Мартіну стає зрозуміло, що його супутник – носій злого начала, але Спанкі не протиставляє себе Богу, він жадає жити настільки, що готовий заради цього вбити людське створіння. Він діє зовсім самостійно, не маючи на меті довести що-небудь силам Світа, він просто робить Зло, ставлячи свої інтереси вище, а відповідно свою даемонічну природу вище людської. Це й визначає протиріччя, у якому Спанкі бореться з людиною й одночасно жадає нею бути. Також слід зазначити, що Спанкі не є спокусником людини: він методично виконує дії, необхідні Мартіну, щоб у майбутньому надати рахунок, який необхідно оплатити ціною пригнічення своєї волі.

У романі існує думка, що Спанкі всього лише вигадка Мартіна і що він ніби з'явився з глибин підсвідомості. На відміну від Фауста, що пішов на угоду з Мефістофелем заради знань, Мартін Росс наважився на зміни у своєму житті і пішов на контакт зі Спанкі, незважаючи на те, що той до останнього не називав ціну за свої послуги. Зміни – це знання: Мартіну необхідно було знати, в якому напрямку рухатися і як. Спанкі наділяв його певними вміннями, ділився частиною своєї натури, видозмінював свого підопічного – і спільними зусиллями союзу даемона з людиною вони прийшли до якісних покращень у житті Мартіна. Він став тим, чий внутрішній світ наповнювався необхідними йому знаннями. Ймовірно, саме ця цілісність і перешкодила даемону надломити його волю.

Спанкі створює Мартіну умови, щоб набагато детальніше заглибитися в його світ та посилити мотивацію. Образ даемона

видозмінився від образу рятівника, що розкриває світогляд людини, до символу Зла й смерті, що не зупиниться ні перед чим, домагаючись поставлених цілей.

Мартін проявляє мужність, бореться з ворогом з незломленою волею до життя. Адже не давши згоду на умови Спанкі, відбувається конфлікт інтересів, що припускає активне протистояння людського й даемонського: «Суть даемонщини полягає в балансі: милосердя зі стражданням, добра й жорстокості, рівності й підпорядкування. Завдяки мені ти здобув прекрасний стан душі, причому, можливо, я навіть трішки перестарався. І тепер я хочу, щоб ти відповідним чином винагородив мене за це» (переклад мій – К.Л.) [12, с. 243]. Спанкі вже не вперше проробляє подібні захоплення тіл, але цього разу він не розгледів у Мартіні того, що він не буде покорятися, а буде відстоювати свою життєве кредо до кінця.

Слід зазначити, що Спанкі, покращуючи свого підопічного, перевіряв його на реакцію на підпорядкування. Спанкі працював ще з декількома об'єктами, зокрема Мелані Палмер, з якою він згодом жорстоко обійшовся через те, що вона не підійшла на роль тимчасового сховища. Мартін Росс зіштовхнувся з явищем, що змусило його обирати не між метафізичними універсалами Добра й Зла, а із ситуацією, де або він живе в сусідстві з даемоном, але з подавленою волею, або його існування продовжує носити автономний характер.

У романі проілюстровано думку про необхідність боротьби зі Злом, навіть ціною власного життя. Природа конфлікту, побудована на боротьбі людини й дамона за право бути незалежним підкреслює народжений протест у людини. Фауст Гете є ученим, який прожив життя, але опинився в душевній кризі. Мартін же перебуває в колапсі через неможливість активної дії у сформованій життєвій ситуації – перший крок до змін є повторним зверненням до незнайомця, що пропонує свої послуги, у вирішення його проблем. Фауст сам бажає довідатися про закони природи, дамон же пропонує Мартіну «...перенести тебе крізь безодню зоряного світу й занурити в льодовий морок Всесвіту. Я можу наділити твій розум здатністю осягати гармонію навколишнього світу. А тілу дарувати вічну насолоду» (переклад мій – К.Л.) [12, с.

34]. Він завершує навчання Мартіна загостренням чутливості, даючи можливість заглянути за межі сприйняття людського ока.

Мартін, на відміну від Фауста, виявляється заручником ситуації, де він повинен піти на акт самогубства, щоб не дозволити даемону керувати собою або іншими. Якщо Фауст утратив зміст життя і зневірився в собі, вирішивши покінчити життя самогубством, то Мартін знайшов себе й саме ця цілісність і стала причиною бажання вбити себе.

Висновки про дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Мефістофель Гете й Спанкі Фаулера зовсім різні образи Зла. Перший вступає в договірні умови зі своїм підопічним після спілкування з Богом. Його дії не можна назвати самостійними, на відміну від дій Спанкі, який грає людьми як заманеться. Його твердження про те, що даємон є ланкою між Богом і людиною, у підсумку не підлягає критиці. Функціонально Спанкі поводить себе дуже різнопланово: обманює (його обман полягає в тому, що він не назвав ціну за свої послуги, поставивши тим самим смертного у безвихідну ситуацію), є свого роду відкривачем світу для Мартіна (як світу тілесних насолод, так і світу чуттєвості), керує у повному обсязі Мартіном (просуваючи його по соціальним сходам, втручається в життя, а також удосконалює особистісні якості), протистоїть своєму колишньому підопічному, карає (убивства та залякування). Отже, у результаті аналізу фаустівської проблематики в романі К. Фаулера «Спанкі» доходимо висновку, що нове звучання образів Фауста та Мефістофеля несе за собою переосмислення морально-психологічних доміант. Подальші дослідження плануються в аналізі трансформації гетівської традиції у фантастичній літературі ХХ століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гете Й.В. Фауст / Пер. з нім. М. Лукаша / Й.В. Гете – Харків : Фоліо, 2003. – 400 с.
2. Забужко О. Інопланетянка: Неофантастична повість // Забужко О. Сестро, сестро: повість та оповідання. – К.: Факт, 2005. – С.167-227.

3. Клеофастова Т.В. XX век и личность: Триумф или поражение? монография / Т.В. Клеофастова – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – 240 с.

4. Козачук К.О. Договір Фауста з Мефістофелем: право, література, фольклор / К.О. Козачук // Вісник Академії адвокатури України. – 2011. – Вип. 1. – С. 200-204.

5. Нямцу А.Е. Поэтика традиционных сюжетов / А. Е. Нямцу. – Черновцы : Рута, 1999. – 176 с.

6. Нямцу А. Е. Славянские литературы в общекультурном универсуме : учеб. пособие / А. Е. Нямцу. – Черновцы : Черновицкий нац. ун-т, 2012. – 520 с.

7. Нямцу А. Миф. Легенда. Литература (теоретические аспекты функционирования) : монография / Анатолий Нямцу. – Черновцы : Рута, 2007. – 520 с.

8. Нямцу А. Русская фаустиана : учебное пособие / Анатолий Нямцу. – Черновцы : Рута, 2009. – 288 с.

9. Нямцу Анатолий Евгеньевич. Поэтика современной фантастики. Часть I. / А.Е. Нямцу – Черновцы: Рута, 2002. – 240 с.

10. Нямцу Анатолий Евгеньевич. Современная фантастика (проблемы теории): Учебное пособие. / А. Е. Нямцу. – Черновцы: Рута, 2004. – 80 с.

11. Нямцу Анатолий Евгеньевич. Фантастические парадоксы человеческого мира / А. Е. Нямцу. – Черновцы: Рута, 1998. – 120 с.

12. Фаулер К. Спанки: Роман / пер. с англ. В. Акимова / К. Фаулер – Спб.: Азбука-классика, 2005. – 480 с.

13. Якушева Г.В. Фауст в искушениях XX века: Гётевский образ в русской и зарубежной литературе / Г. В. Якушева – Москва: Наука, 2005. – 258 с.

Е. ЛАБАЙ

ТРАНСФОРМАЦИЯ ФАУСТОВСКОГО СЮЖЕТА В РОМАНЕ КРИСТОФЕРА ФАУЛЕРА «СПАНКИ»

В статье проанализирован роман Кристофера Фаулера «Спанки», который ориентирован на сюжетно-образном уровне на трагедию Иоганна Гёте «Фауст», усложняя фаустовские коллизии мотивом контакта с вневременным разумом.

Ключевые слова: трансформація, традиція, мотив сделки дьявола с человеком.

K. LABAY

TRANSFORMATION OF THE FAUSTIAN'S PLOT AT THE NOVEL BY CHRISTOPHER FOWLER "SPANKY"

The article analyzes the novel by Christopher Fowler "Spanky", which focused on the subject-image level to the tragedy of Johann Goethe's "Faust", complicating Faustian motive of contact with extraterrestrial intelligence.

Key words: transformation, tradition, pact with the devil.

УДК 821.133.1.09 (65)

Ігор ЛОГВІНОВ

МАГРИБСЬКА ВЕРСІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО САМООТOTOЖНЕННЯ

У статті йдеться про амбівалентність концепту магрибської франкомовної літератури, висвітлення основних етапів її розвитку та особливостей проблематики. Дослідження виокремлює основну рису магрибської франкомовної літератури: пошук ідентичності.

Ключові слова: магрибська франкомовна література, автохтонність, ідентичність

Проблема самоототожнення в контексті постколоніальної літератури не лише залишається актуальною в літературі, але й може розглядатися нами під абсолютно різними й новими кутами в світлі геополітичних політико-культурологічних змін.

Поєднуючи в собі специфічні риси як Сходу, так і Заходу, франкомовна література Магрибу є складним явищем, оскільки, є дивним сплетінням арабської, берберської та французької культур, «збагачуючи картину світового художнього мислення багатоманітністю й різнобарвністю численних національних варіантів» [10, с. 23]. Магрибський літературний феномен був предметом дослідження знаних європейських і російських літературних критиків, таких як: К.Ясін, Ж.Деже, В.М.Люсберг,